

Protocol seksuele en relationele vorming

- Richtlijn 1. Relationele en seksuele vorming binnen Onderwijsexpertise de Wijnberg SO / VSO
- Richtlijn 2. Voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik binnen Onderwijsexpertise de Wijnberg SO / VSO tussen medewerker en leerling
- Richtlijn 3. Stappenplan omgaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen leerlingen

Onderwijsexpertise de Wijnberg SO-VSO

Versie: juni 2017

Richtlijn 1.

Relationele en seksuele vorming binnen de Wijnberg Onderwijsexpertise SO-VSO

Inleiding

Met ingang van het schooljaar 2012-2013 maken de thema's seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet deel uit van kerndoel 38 voor het basisonderwijs. Hiermee worden seksuele voorlichting en aandacht voor seksualiteit, seksuele weerbaarheid en homoseksualiteit verplicht gesteld voor het basisonderwijs. Het thema relaties en seksualiteit valt ook goed te linken met reeds bestaande kerndoelen op het terrein van Mens en Samenleving, Natuur en Techniek. Leraren hebben de meeste contactmomenten met leerlingen en kunnen daardoor het eerst merken dat leerlingen hun seksualiteit verkennen. Dat maakt hen erg belangrijk bij het signaleren en bespreekbaar maken van dit thema met kinderen en met hun ouders/verzorgers.

Seksuele en relationele vorming is breder dan 'seksuele voorlichting'. Het draait om relaties, liefde en seksualiteit. Dit bespreken kan bijdragen aan een positieve manier van seksueel ontwikkelen. Zo gebruiken we methodes burgerschap, spellen, lespakketten, leskisten, werkboeken en voorleesboeken binnen de verschillende Units.

Binnen deze richtlijn wordt beschreven op welke manier de Wijnberg aandacht besteedt aan de ontwikkeling van leerlingen ten aanzien van relaties en seksualiteit. Er wordt uitgelegd wat de visie van de Wijnberg op dit onderwerp is, welke lespakketten en materialen we binnen de Units gebruiken om aandacht te besteden aan dit onderwerp en welke gedragsregels gehanteerd worden met betrekking tot omgang met elkaar.

Visie op relationele en seksuele vorming

Alle leerlingen hebben recht op onderwijs in een veilige omgeving waarin ze geaccepteerd en gerespecteerd worden. Het bevorderen van acceptatie van seksuele diversiteit maakt hier onderdeel van uit.

Relationele en seksuele vorming bestaat uit: lichaamsbesef, hygiëne, lichamelijke veranderingen in de puberteit, weerbaarheid, het aangeven van eigen grenzen, het rekening houden met de grenzen van anderen, seksuele normen en waarden, vriendschappen, verliefdheid, omgaan met sociale media, relaties, intimiteit en seksuele voorlichting.

Seksualiteit is een belangrijk thema in het leven, ook in het leven van leerlingen met een beperking en is een onderdeel van de totale ontwikkeling. We onderschrijven dat relationele en seksuele vorming de basis vormt van een gezonde seksuele ontwikkeling, dat het bijdraagt aan een positief zelfbeeld en aan weerbaarheid.

Het onderwijs over relationele en seksuele vorming sluit aan bij ontwikkelingsniveaus en de onderwijsbehoeften van iedere leerling. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de lichamelijke, verstandelijke en de emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

We vinden dat ouders/verzorgers en school beiden een belangrijke taak hebben in de opvoeding, dus ook in de seksuele vorming van hun kind. We zien ouders/verzorgers als eindverantwoordelijk voor een gezonde relationele en seksuele ontwikkeling. Onze verantwoordelijkheid als Onderwijsexpertise is om informatie te geven over relationele -en seksuele vorming en om vragen van leerlingen waar mogelijk te beantwoorden. Daarnaast is het onze taak om te signaleren wanneer er zorgen zijn over de relationele en seksuele ontwikkeling van leerlingen en hierover met ouders/verzorgers en de zorgpartner, in gesprek te gaan.

Seksuele vorming bij de Wijnberg binnen het SO

Met relationele en seksuele vorming ondersteunen wij onze leerlingen van SO tot VSO bij een gezonde en veilige seksuele ontwikkeling. Relaties en seksualiteit zijn belangrijke thema's die al vanaf de kleuterleeftijd thuishoren in het onderwijs. Kinderen ontdekken namelijk al vanaf jonge leeftijd hun eigen lichaam, ontwikkelen hun seksuele identiteit en ontdekken verschillen tussen jongens en meisjes. Ze gaan relaties en vriendschappen aan, worden verliefd, komen in de puberteit en doen eerste ervaringen op met seksualiteit.

Door al op jonge leeftijd te starten met seksuele en relationele vorming raken leerlingen vertrouwd met het thema. Ze krijgen hierdoor betrouwbare informatie, durven eerder vragen te stellen over seksualiteit, ontwikkelen waarden en normen, worden weerbaarder en leren respectvol met elkaar om te gaan. Door het aanbieden van een veilig leerklimaat leveren we een belangrijke bijdrage aan een gezonde (seksuele) ontwikkeling van onze leerlingen.

Kerdoelen

Het Ministerie van OC&W onderkent de rol van het onderwijs bij relationele en seksuele en vorming. Met ingang van het schooljaar 2012/2013 zijn de thema's seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet opgenomen in de kerndoelen voor het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en ook het speciaal onderwijs.

Speciaal onderwijs kerndoel 38: "De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit in de samenleving, waaronder seksuele diversiteit".

Het thema relaties en seksualiteit sluit ook goed aan op al bestaande kerndoelen:

- Kerndoel 34: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.
- Kerndoel 37: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
- Kerndoel 41: De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen

Subdoelen

- Bijdragen aan een sociaal veilig schoolklimaat waarin kinderen respectvol met elkaar omgaan, weten welk seksueel gedrag wel of niet toelaatbaar is en grenzen en wensen leren respecteren.
- Kinderen leren verschillen in sekserollen, genderidentiteiten en relaties te respecteren.
- Kinderen ondersteunen in een gezonde seksuele ontwikkeling.
- Kinderen kennis en bewustzijn bijbrengen over de functies en veranderingen in het eigen lichaam en een positief zelfbeeld en lichaamsbeeld bevorderen.
- Kinderen weten hoe de voortplanting verloopt en hebben kennis over kinderen krijgen en hoe een zwangerschap en een soa te voorkomen.
- Kinderen weten wat ze kunnen doen als er sprake is van seksueel misbruik of grensoverschrijding en waar ze hulp kunnen krijgen.
- Kinderen zijn in staat relaties op te bouwen waar ruimte is voor wederzijds begrip en respect voor elkaars wensen en grenzen
- Kinderen leren te praten over het eigen lichaam, seksualiteit, emoties en relaties.

Seksuele vorming bij de Wijnberg binnen het VSO

In een klas waarin leerlingen verschillende culturen en religies vertegenwoordigen, bestaan allerlei opvattingen, normen en waarden over seksualiteit. Soms leidt dit tijdens lessen over seksuele vorming tot heftige discussies met confronterende of grensoverschrijdende uitlatingen. Door seksuele en relationele vorming op school krijgen jongeren meer kennis over hun eigen lichaam, relaties en seksualiteit, ontwikkelen zij adequate waarden en normen en leren respectvol met elkaar om te gaan. De belangrijkste doelstelling van relationele en seksuele vorming is jongeren te ondersteunen bij een gezonde seksuele ontwikkeling en hen leren seksueel verantwoorde keuzes te maken; veilig, prettig en gewenst. Uiteindelijk draagt dit bij aan een respectvolle samenleving en een veilig en prettig leefklimaat.

Kerndoel VSO

Voortgezet Speciaal Onderwijs kerndoel 43: “De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen en leefwijzen, en leer respectvol om te gaan met seksualiteit en diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit”.

Subdoelen

Kennis

Leerlingen:

- kennen de seksuele functies en ontwikkelingen van het vrouwelijk en mannelijk lichaam en weten hoe de voortplanting verloopt
- weten wat de fysieke, emotionele, sociale en culturele aspecten zijn van seksualiteit
- zijn bekend met de verschillende vormen, gebruikswijzen en voor- en nadelen van anticonceptie
- weten welk seksueel gedrag wel of niet toelaatbaar is

Houding

Leerlingen ontwikkelen:

- een respectvolle houding ten aanzien van verschillen in relaties, genderidentiteiten en sekserollen
- respect voor elkaars wensen en grenzen
- een positief zelf- en lichaamsbeeld
- een positieve attitude ten aanzien van anticonceptie en condoomgebruik bij seksuele activiteit
- afkeurende houding ten aanzien van seksuele intimidatie, (seksueel) grensoverschrijdend of homonegatief gedrag

Vaardigheden

Leerlingen kunnen:

- manieren vinden om seksuele gevoelens en behoeften te uiten en seksualiteit op een plezierige en respectvolle manier beleven
- communiceren over eigen wensen en grenzen ten aanzien van relaties en seksualiteit
- anticonceptie en condooms adequaat gebruiken
- respectvol met elkaar omgaan

Leerlijn seksuele vorming (V)SO

In de leerlijn seksuele vorming zijn de wettelijk verplichte kerndoelen vertaald naar doelen voor leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs. De leerlijn seksuele vorming hanteren we als leidraad. Per leerling bekijken we welke onderdelen uit deze leerlijn van toepassing zijn en welk lesmateriaal ingezet kan worden.

De leerlijn seksuele vorming bestaat uit vijf thema's:

1. lichamelijke ontwikkeling en lichaamsbeeld
2. voortplanting
3. relatievorming en seksuele diversiteit
4. seksueel gedrag en weerbaarheid
5. veilige seks.

De leerlijn seksuele vorming voor het speciaal onderwijs (SO) ZML, welke we hanteren voor de LVB-leerlingen, bestaat uit 9 niveaus en sluit aan bij de uitstroomprofielen Dagbesteding en Arbeidsgericht. De leerlijn seksuele vorming voor het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) bestaat uit 16 niveaus. De niveaus 1 t/m 12 zijn gekoppeld aan de kerndoelen van het uitstroomprofiel VSO Dagbesteding. De niveaus 13 t/m 16 zijn gekoppeld aan de kerndoelen van het uitstroomprofiel VSO Arbeidsgericht. Voor het uitstroomprofiel Diplomagericht (Vervolgonderwijs) hanteren we de doelenmatrix uit de richtlijn seksuele en relationele vorming (hoofdstuk 5).

Richtlijn 2. Voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik binnen de Wijnberg Onderwijsexpertise SO-VSO tussen medewerker en leerling

1. Inleiding

De richtlijn omgaan met seksuele intimidatie en seksueel misbruik bij de Wijnberg vormt een onderdeel van het Plan voor Veiligheid, Gezondheid en Milieu. De gedragsregels die beschreven worden, vormen een basis om ongewenst gedrag, discriminatie en seksuele intimidatie te voorkomen en aan te pakken en te bestrijden.

Met deze richtlijn willen we voorkomen dat onze medewerkers en leerlingen in situaties komen die als onprettig ervaren kunnen worden en misschien zelfs strafbaar zijn en tot rechtsvolging kunnen leiden.

Seksueel misbruik kan zowel binnen als buiten de eigen gezinssituatie plaatsvinden. Ook binnen de school is een risico voor seksueel misbruik aanwezig. Het herkennen en erkennen van dit risico door medewerkers kan preventief werken.

Onze zorgpartner, de Mutsaersstichting, werkt daarnaast met het Vlaggensysteem. Dit vlaggensysteem geeft handvatten aan iedereen die met kinderen en jongeren werkt om seksueel gedrag van kinderen en jongeren eerlijk te beoordelen en er gepast op te reageren. Het vlaggensysteem is ontwikkeld door het Belgische Sensoa in samenwerking met Movisie. Het is een pedagogische interventie, gericht op:

- 1) het duiden van seksueel gedrag
- 2) het beoordelen of dit gezond, grensoverschrijdend, zorgwekkend of zwaar grensoverschrijdend is
- 3) een pedagogische reactie passend bij het seksueel gedrag bepalen.

Het is op veel manieren inzetbaar: als methode om visie te bepalen met het personeelsteam, om te praten met kinderen en jongeren, om in te zetten in contact met ouders.

Bij de Wijnberg zijn twee aandachtfunctionarissen seksualiteit actief die de trainingen gaan volgen die binnen het Full Service Centrum gegeven worden. Deze personen zijn aanspreekpunt bij vragen en/of onduidelijkheden voor zowel leerlingen, ouders/verzorgers als medewerkers en kunnen om gericht advies vragen bij de werkgroep seksualiteit van de Mutsaersstichting.

2. Begripsomschrijvingen

2.1 Seksuele intimidatie en seksueel misbruik

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan ongewenst seksueel getinte aandacht die tot uiting komt in verbaal, fysiek en non-verbaal gedrag. Dit gedrag wordt door degene die het ondergaat, ongeacht sekse en/of seksuele voorkeur, ervaren als ongewenst, of wordt, indien het een minderjarige leerling betreft, door de ouders/verzorgers van de leerling als ongewenst aangemerkt. Seksueel intimiderend gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn.

De delictomschrijvingen van de zedendelicten staan vermeld in de artikelen 239 t/m 251 van het Wetboek van Strafrecht. Het gaat in de wet om strafbare vormen van seksuele intimidatie en seksueel misbruik: zedenmisdrijven, gepleegd door een medewerker van de Onderwijsinstelling jegens een minderjarige leerling. Hoewel al deze delicten binnen het onderwijsveld kunnen worden begaan, zal het met name gaan om:

- Ontucht: handelingen als voorspel op feitelijk seksueel contact; klager/klaagster is betast, gestreeld, uitgeteeld, gekust door de aangeklaagde;
- Aanranding: de klager/klaagster is gedwongen met geweld, bedreiging of andere feitelijkheid seksuele handelingen te dulden of te plegen; de klager/klaagster heeft bijvoorbeeld toe moeten zien hoe de aangeklaagde zichzelf bevredigende, de klager/klaagster heeft de aangeklaagde moeten bevredigen;
- Verkrachting: de klager/klaagster is gepenetreerd in vagina, anus of mond door de aangeklaagde. Deze penetratie heeft plaatsgevonden met geweld, bedreiging van geweld of andere feitelijkheid.

2.2 Medewerkers

Onder medewerkers wordt verstaan alle personeelsleden met een akte van benoeming binnen Onderwijsstichting de Wijnberg zoals leraren, onderwijsassistenten en medewerkers

in ondersteunende functies. Verder alle personen werkzaam op één van onze scholen, zonder een akte van benoeming zoals stagiaires.

2.3 Ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers die de ouderlijke macht uitoefenen ex artikel 245-253 boek 1 Burgerlijk Wetboek, en de vader of moeder of verzorger die voogdij uitoefent ex artikel 283-291 boek 1 Burgerlijk Wetboek.

2.4 Reikwijdte

Deze gedragscode heeft betrekking op alle leerlingen en ouders/verzorgers. De gedragscode geldt voor de duur van het verblijf binnen onze Onderwijsexpertise, zowel in als buiten de school.

3 Verbodsbepaling op seksueel misbruik

Elk medewerker zal zich er van onthouden de leerling te bejegenen op een wijze die de leerling in zijn waardigheid of fysieke en geestelijk integriteit aantast, of ook verder in zijn privéleven door te dringen dan nodig is voor het gestelde onderwijs-/opvoedings-/begeleidingsdoel.

Daarbij zal de medewerker nooit de specifiek professionele situatie gebruiken (=misbruiken) ten eigen nutte of voor doeleinden die in strijd zijn met zijn/haar verantwoordelijkheid voor de leerling en/of die de grenzen van de professionele relatie overschrijden.

Seksuele handelingen en intiemere relaties tussen medewerkers en leerlingen zijn niet geoorloofd en worden altijd beschouwd als seksueel misbruik. Ook als de leerling dat verlangt of daartoe uitnodigt, dient de medewerker seksuele toenaderingspogingen af te wijzen.

Gevoelens van verliefdheid en neigingen tot seksuele intimiteit tussen medewerkers en leerlingen dienen onmiddellijk door de medewerkers gemeld te worden bij de directie, opdat tijdig gepaste maatregelen kunnen worden genomen. Deze verbodsbepaling geldt voor de duur van de hele schoolperiode voor leerlingen, voor de duur van het benoemingsvak voor personeelsleden en voor de afgesproken (stage)periode voor stagiaires.

4 Beleid ten aanzien van seksualiteit en seksueel misbruik

4.1 Inhoudelijk preventief beleid

Onderwijsexpertise de Wijnberg voert een preventief beleid ten aanzien van seksueel misbruik en besteedt aandacht aan seksuele opvoeding en het omgaan met seksualiteit binnen de school. Zie Richtlijn 1.

De Wijnberg voert preventieve activiteiten uit ten aanzien van grensoverschrijdend gedrag, door middel van deskundigheidsbevordering en agendering bij Unitoverleggen of algemene vergaderingen. Het beleid inzake omgaan met seksueel misbruik wordt elke twee jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

4.2 Verklaring van goed gedrag

Alle potentiële nieuwe medewerkers en stagiaires binnen de Wijnberg moeten een verklaring van goed gedrag (VOG) aan de directie overleggen. In geval van gebleken aangifte of veroordeling van seksueel misbruik door de betreffende persoon zal de verklaring geweigerd worden. Dit wordt meegedeeld aan de betreffende persoon en niet aan de instelling, die een dergelijke verklaring vraagt. Mocht het beoogde personeelslid de verklaring niet kunnen/willen geven, dan wordt het personeelslid niet in dienst genomen.

4.3 Voorzieningen voor ouders/verzorgers en leerlingen

De Wijnberg informeert de ouders/verzorgers middels nieuwsbrieven, Schoolgids en website over het, in het kader van het pedagogisch beleid, gevoerde beleid inzake seksualiteit en de richtlijnen omtrent seksualiteit en relatievorming. Hier staat tevens informatie vermeld over de klachtenregeling en de vertrouwenspersoon.

5 Meldingsprocedure

Binnen de Wijnberg bestaat een algemene meldingsplicht voor klachten over of signalen van seksueel misbruik door een medewerker. Deze meldingsplicht is als volgt uitgewerkt:

5.1 Melding door de leerling

Als de melding van seksuele intimidatie, aanranding of verkrachting afkomstig is van de leerling, is opvang en steun voor de leerling het eerste aandachtspunt. Degene bij wie zich het slachtoffer meldt, mag nooit beloven dat hij/zij het aan niemand anders zal doorvertellen. De persoon bij wie de klacht wordt gemeld is verplicht dit te melden bij de verantwoordelijke leidinggevende (die op zijn/haar beurt de directie informeert). Zo nodig worden anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders/verzorgers van het desbetreffende kind worden geïnformeerd. Aan de ouders/verzorgers wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is het uitgangspunt voor dit handelen.

Een grote groep kinderen/leerlingen is te jong om zelf met een melding over seksueel misbruik te komen. Wel kan een kind signalen afgeven. Het is van belang om hier altijd serieus aandacht aan te besteden. Op de vraag hoe om te gaan met vermoedens van seksueel misbruik op basis van signalen van kinderen, wordt het protocol 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' gehanteerd.

Indien een kind wel kan vertellen wat er is gebeurd en dus zelf meldt, dienen altijd de ouders/verzorgers hierover geïnformeerd te worden. Uitsluitend, indien het tegen het belang van het kind is, kan hier van afgeweken worden. Ook wanneer een melding door een collega-medewerker of derde geschiedt, dienen ouders/verzorgers op de hoogte te worden gesteld.

5.2 Melding door de ouder/verzorger

Als de melding van de ouder/verzorger komt, zal uitgezocht worden over welke informatie de ouder/verzorger beschikt en waar de melding op gebaseerd is. De ouder/verzorger en het kind dient alle opvang en steun geboden te worden die nodig is. De persoon bij wie de klacht wordt gemeld is verplicht dit te melden bij de verantwoordelijk leidinggevende die op zijn/haar beurt de directeur-bestuurder informeert.

5.3 Melding door een medewerker

Wanneer een medewerker seksueel misbruik door een collega constateert, is hij/zij verplicht dit te melden aan de verantwoordelijk leidinggevende die op zijn/haar beurt de directeur-bestuurder informeert.

5.4 Melding door derden

Als de melding van derden komt, wordt eveneens uitgezocht over welke informatie deze precies beschikken en waar deze informatie op gebaseerd is. De persoon bij wie de klacht wordt gemeld is verplicht dit te melden bij de verantwoordelijke leidinggevende die op zijn/haar beurt de directeur-bestuurder informeert.

5.5 Melding aan het bestuur

Een bijzondere situatie betreft het geval dat de klacht het gedrag van de directie zelf betreft. In dat geval zal contact worden opgenomen met het bestuur van de school.

6 De procedure bij misbruik en seksuele intimidatie

De procedure die het bevoegd gezag moet volgen bij seksueel misbruik en seksuele intimidatie is in de wet vastgelegd. De wet verplicht het bevoegd gezag onmiddellijk te overleggen met de vertrouwensinspecteur.

Is de conclusie na overleg tussen bevoegd gezag en vertrouwensinspecteur dat er sprake is van een redelijk vermoeden, dan doet het bevoegd gezag direct aangifte bij de politie. Vooraf stelt het bevoegd gezag de betrokken leerling en de ouders/verzorgers van deze leerling op de hoogte. Mogelijke bedenkingen van betrokken ouders/verzorgers en leerlingen ontslaat het bevoegd gezag niet van de verplichting tot het doen van aangifte. Ouders/verzorgers dienen er op te worden gewezen dat zij ten alle tijden ook zelf aangifte bij de politie kunnen doen.

7 Maatregelen naar aanleiding van een melding

De directie neemt vanaf het moment van melding de nodige en gepaste maatregelen die er op gericht zijn verdere contacten tussen betrokken leerling en medewerker te voorkomen. Al naar gelang de ernst van de melding beslist de directie in overleg met bevoegd gezag en vertrouwensinspecteur of de vermeende dader hangende het onderzoek met onmiddellijke

ingang, op non-actief wordt gesteld of geschorst voor een termijn van maximaal 4 weken (CAO artikelen 3.13 t/m 3.16).

Indien na justitieel onderzoek is gebleken dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan het bevoegd gezag de betrokken medewerker een rehabilitatietraject aanbieden.

Het bevoegd gezag kan dan tevens maatregelen nemen jegens de leerling, die valselijk beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden tot schorsing of verwijdering. Indien na justitieel onderzoek blijkt dat de klacht gegrond is, kan afhankelijk van de ernst van het vergrijp overgegaan worden tot een beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

8 Communicatie

De directie legt, tijdens en na het onderzoek, de grootst mogelijke terughoudendheid aan de dag t.a.v. het bespreken van het gemelde met anderen, in het belang van klager en aangeklaagde. In geval van journalistieke belangstelling voor mogelijk seksueel misbruik of vermoedens/geruchten daaromtrent dienen alle contacten met de pers via de algemeen directeur te lopen. De algemeen directeur draagt zorg voor het informeren van betrokken personen en instanties over het onderzoek.

Richtlijn 3. Stappenplan omgaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen leerlingen bij de Wijnberg Onderwijsexpertise SO-VSO

Doel

Dit stappenplan geeft aan hoe professioneel te handelen bij:

- Een acute situatie van seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- Vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen leerlingen.

Definities

Binnen dit stappenplan worden verschillende definities gehanteerd. Onderstaand worden zij toegelicht.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Het gaat om elke vorm van seksueel getinte aandacht – die tot uiting komt in verbaal, non-verbaal, fysiek gedrag – die door degene die het ondergaat als negatief, ongewenst of gedwongen wordt ervaren en/of plaatsvindt in een relatie waarin sprake is van een ongelijke machtsverhouding en/of een afhankelijkheidsrelatie. Het (vermoedelijke) slachtoffer kan altijd aangifte doen, ongeacht of de aard van de klacht strafbaar is of niet.

Toelichting: Deze intimidatie kan zowel verbaal als non-verbaal zijn en komt onder andere tot uiting in bepaalde gebaren, handelingen, woordgebruik en dubbelzinnige opmerkingen en handtastelijkheden. Ook het verzenden van pornografisch materiaal per e-mail is onder seksuele intimidatie te rangschikken.

Ernstige situatie

Er wordt geconstateerd of geuit dat er sprake is (of geweest) van een ernstige vorm van seksuele intimidatie, misbruik, aanranding of verkrachting. Deze zeer ernstige situatie is tevens aan te duiden als een misdrijf, waarvan aangifte kan worden gedaan en strafvervolging kan volgen.

Vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Er is sprake van een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag wanneer een medewerker gedrag, een gedragsverandering of uitingen van een leerling van de Wijnberg signaleert die (kunnen) verwijzen naar seksueel grensoverschrijdend gedrag.

A: Ernstige situatie

De eerste medewerker die signaleert onderneemt direct de volgende handelingen:

- Indien van toepassing; direct uit elkaar halen van betrokkenen en veilig stellen van slachtoffer en sporen; laat alles onaangeroerd, slachtoffer niet wassen.
- Direct inlichten directeur-bestuurder, eventueel via lid IM&O.
- De directeur-bestuurder bepaalt verder welke vervolgstappen genomen dienen te worden.
- Inlichten behandelcoördinator en AF seksualiteit.
- Melding bij politie en inspectie in overleg met directeur-bestuurder, behandelcoördinator en AF seksualiteit.
- Goede verslaglegging gedurende het hele proces is van groot belang (Care4).

B: Vermoeden seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen leerlingen

De eerste medewerker die signaleert onderneemt direct de volgende handelingen:

- Melden bij de locatieleider en de behandelcoördinator en AF seksualiteit vanuit het Full Service Centrum. De AF seksualiteit zijn binnen kantooruren bereikbaar ter consultatie.
- Handel zo normaal mogelijk, ondersteun de leerling en neem (in overleg met de AF seksualiteit) zo nodig passende maatregelen.
- Indien een ernstige situatie ontdekt is dan handelen volgens A: ernstige situatie.
- Indien de vermoedens niet worden bevestigd wordt dan handelen volgens C: vermoeden niet bevestigd.
- Indien de vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag stand houden dan handelen volgens D: vermoeden houdt stand. De AF seksualiteit voert de regie in de uitvoer.

C: Vermoeden niet bevestigd

Niet bevestigde vermoedens worden zo snel mogelijk schriftelijk vastgelegd en gemeld bij de locatieleider en behandelcoördinator. Goede verslaglegging gedurende het hele proces is van groot belang. De AF seksualiteit geeft aanwijzingen voor verdere communicatie, afhandeling en evaluatie.

D: Vermoeden houdt stand

De AF seksualiteit neemt de regie over het verdere verloop en stelt een onderzoek in aan de hand van het plan van aanpak. Dit is sterk afhankelijk van de situatie, aard en de ernst van de melding. De AF seksualiteit voert zo nodig eerst overleg met betrokken hulpverleners of externe ketenpartners (o.a. melder, mentor, BC, en groepsorthopedagoog).

- In het plan van aanpak wordt vastgelegd hoe communicatie verloopt, of en hoe betrokkenen (o.a. groepsleden, ouders, externe hulpverleningsinstanties) geïnformeerd dienen te worden, hoe betrokkenen (o.a. melder, mentor, BC, en groepsorthopedagoog) zich het best tot de situatie kunnen verhouden en welke vervolgstappen er nodig zijn.
- Binnen drie werkdagen wordt het plan van aanpak besproken (en vastgesteld) met zorgcontroller, TC, bestuurssecretaris.
- Het plan van aanpak wordt volgens afspraak uitgevoerd. Alle ondernomen acties en uitkomsten van onderzoek worden vastgelegd en steeds geëvalueerd:

E: Evaluatie

Volgstappen vermoedelijke slachtoffer en vermoedelijke pleger:

- Wanneer de vervolgstappen genomen zijn, worden pleger en slachtoffer, inclusief ouders/verzorgers over de resultaten geïnformeerd door de AF seksualiteit en toetst deze of beiden tevreden zijn met de vervolgstappen zoals genomen en of er nog behoefte is aan andere stappen.
- Indien men ontevreden is over de afhandeling, worden zij geïnformeerd over eventuele vervolgpcedures, bijvoorbeeld een klachtenprocedure geleid door de klachtencommissie.
- Zie verder Richtlijn Mutsaersstichting.

Bron: richtlijn Mutsaersstichting